

Exam. Code: 1124
Sub. Code: 8376

2053
M.Ed. (Gen)-Second Semester
Paper – I [C07-PED-II]: Process of Education - II
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 70

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

x-x-x

UNIT - I

- I. Discuss Sankhya-Yoga School of Indian Philosophy in detail. (14)
II. Differentiate between Realism and Existentialism. (14)

UNIT - II

- III. Discuss the Educational Philosophy given by J. Krishnamurthy. (14)
IV. Critically analyse the educational thoughts of Evan Illich. (14)

UNIT - III

- V. Describe different type of relationships and interactions between the school practices and real life of students. How do these practices shape the personality of a child? (5+9)
VI. What is the relationship between education and politics? Discuss its importance in the Indian Democracy. (6+8)

UNIT - IV

- VII. How school and parents can play a significant role in socialization and acculturation of the child? Explain. (14)
VIII. Discuss the impact of privatization on access, equity and quality at higher education level. (14)

UNIT - V

- IX. Write short notes on the following:-
(a) Vedanta
(b) John Dewey's thoughts on Democracy & Education.
(c) Advantages of use of ICT in teaching-learning process.
(d) Globalization and Education (4×3½)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਹੜੀ ਚਾਰ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਖੋਜ ਕਰੋ। ਖੋਜ-9 (ਭਾਗ-5) ਅਨਿਵਾਰੀ ਹੈ।

* * * * *

ਭਾਗ-1

1. ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਯੋਗ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀਏ।
2. ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀਏ।

ਭਾਗ-2

3. ਜੇ ਕੁਸ਼ਾਮੁਰਿੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ੈਲਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀਏ।
4. ਫ਼ਿਲਾਸੋਫ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ੈਲਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੀਏ।

ਭਾਗ-3

5. ਸਕੂਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿਖਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ-ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਏ। ਯੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣਕ ਕੋ ਕੀਸੇ ਅਕਾਰ ਦੇਵੇ ਹੈ?
6. ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉੱਠਨੀਤੀ ਦੇ ਕੀਸੇ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਠਰਮਾ ਦੇ ਇਸਦੇ ਸਹਿਤ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਤੀਏ।

ਭਾਗ-4

7. ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ-ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ-ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਕੀਸੇ ਸਹਿਤਪੂਰਨ ਖ਼ੂਸ਼ਿਕਾ ਨਿਯਮ ਸਕਦੇ ਹੈ? ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀਏ।
8. ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਤਾ ਦੇ ਨਿਯੰਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਏ।

ਭਾਗ-5

9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੇ ਸਹਿਤ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖਿਏ—
(ਕ) ਵੈਦਿਕ
(ਖ) ਲੋਕਠਰਮਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਦੇ ਕੀਸੇ ਵਿਚਾਰ।
(ਗ) ਸਿੱਖਿਆ-ਅਧਿਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਈ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਲਾਭ।
(ਘ) ਵੈਦਿਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

* * * * *

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

* * * * *

ਭਾਗ-1

1. ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਯੋਗ ਵਿਸ਼ਟੀਕੀਟ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਜੇ ਕੁਸ਼ਾਮੁਰਿੰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਸਕੂਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪਰਸਪਰ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਇਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਆਮੋਖਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ?
6. ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉੱਠਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਠਰਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ-ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ੂਸ਼ਿਕਾ ਕਿਵੇਂ ਨਿਯਮ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੀਟ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਤਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ—
(ੳ) ਵੈਦਿਕ
(ਅ) ਲੋਕਠਰਮਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਦੇ ਕੀਸੇ ਵਿਚਾਰ।
(ੳ) ਅਧਿਆਪਕ-ਅਧਿਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ICT ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਲਾਭ।
(ਸ) ਵਿਸ਼ਟੀਕੀਟ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

* * * * *